

ຊີວະນາໆພັນໃນລະບົບນິເວດນາເຂົ້າ ແມງແຄງນ້ຳ

2014

ຄຳນຳ

ລະບົບນິເວດນາເຂົ້າ ມີບົດບາດ ແລະ ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ກັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ລາວຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ໃນທຳນຳບໍ່ມີພຽງແຕ່ເຂົ້າເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງມີສັດ, ມີພືດ ທີ່ເປັນອາຫານ ແລະ ເປັນ ສິນຄ້າ ຊື້-ຂາຍ ແລກປ່ຽນ ທີ່ເຮັດໃຫ້ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນດີຂຶ້ນ. ລະບົບນິເວດນາເຂົ້າ ຄວນຖືກຮັບຮູ້ຈາກຊຸມຊົນ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຄຸ້ມຄອງຢ່າງເປັນລະບົບ ເພື່ອ ຮັບປະກັນ ຄວາມຍືນຍົງໃນອານາຄົດ. ສະນັ້ນ, ຄວາມຮູ້ທາງດ້ານວິທະຍາສາດກ່ຽວກັບລະບົບນິເວດນາເຂົ້າ ຈຶ່ງ ເປັນຄວາມຮູ້ພື້ນຖານທີ່ສຳຄັນ. ປຶ້ມຫົວນີ້ແມ່ນເປັນຜົນຜະລິດຂອງ ທີມງານ ທີ່ສຶກສາ ການນຳໃຊ້ ຊີວະນາໆພັນ ໃນລະບົບນິເວດນາເຂົ້າ ແບບຍືນຍົງ ມີພາສາອັງກິດວ່າ **Sustainable Utilization of Ricefield Ecosystem (SURE)** ທີ່ມີການເຕັບກຳ, ບັນທຶກຂໍ້ມູນພື້ນຖານ ທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນຂອງລະບົບນິເວດນາເຂົ້າ ເພື່ອເປັນບ່ອນອີງໃຫ້ແກ່ນັກຮຽນ ນັກສຶກສາ, ບັນຍາຊົນ ແລະ ປະຊາຊົນ ໂດຍສະເພາະຄົນລຸ້ນໃໝ່ ໄດ້ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການສຶກສາ, ຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ວາງແຜນຄຸ້ມຄອງໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ. ເນື້ອ ໃນປຶ້ມເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນເປັນສະບັບທຳອິດ ເຊິ່ງຍັງມີຂອບເຂດ ສຶກສາຈຳກັດຢູ່ ບໍ່ອາດສາມາດເປັນຕົວແທນທົ່ວປະເທດໄດ້ ຈຶ່ງບໍ່ປາສະຈາກໄດ້ຂໍຂາດຕົກບົກຜ່ອງ ບາງສ່ວນ ພວກເຮົາທີ່ມາງານຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າຈະໄດ້ຮັບຄຳຕຳນິຕິຊົມຈາກບັນດາທ່ານຜູ້ອ່ານ ເພື່ອປັບປຸງ ໃຫ້ປຶ້ມຫົວນີ້ສົມບູນຂຶ້ນໃນໂອກາດໜ້າ.

ທີມງານ SURE

- ຄະນະຜູ້ແປ ແລະ ຮຽບຮຽງ:**
 - ອາຈານ ແບ້ ເພຍໄຊ ຄະນະວິທະຍາສາດສິ່ງແວດລ້ອມ
 - ອາຈານ ສຸລິຈັນ ລຳໄຊ ຄະນະວິທະຍາສາດສິ່ງແວດລ້ອມ
 - ຄະນະໜ່ວຍອາສາສະໝັກ **SEED**, ຄະນະວິທະຍາສາດສິ່ງແວດລ້ອມ
 - ນາງ ສາລະວິງ ທຳມະເຈດີ ສູນພັດທະນາການລ້ຽງປານ້ຳຊອງ
 - Mr. Hiromu IKENOUE NARC, Japan
 - ນາງ ໜູຮັກ ລຽບວິໄຊ NARC, Lao PDR
- ສະໜັບສະໜູນດ້ານເຕັກນິກ:**
 - Japan Wildlife Research Center (JWRC), Japan
- ສະໜັບສະໜູນດ້ານການເງິນ:**
 - Nagao Natural Environment Foundation (NEF), Japan

ສາລະບານ

ໜ້າ

1.	ຄວາມຮູ້ພື້ນຖານກ່ຽວກັບແມງແຄງນ້ຳ.....	1
2.	ທີ່ຢູ່ອາໄສ.....	1
3.	ການຫາຍໃຈ.....	2
4.	ການກິນອາຫານ.....	3
5.	ວົງຈອນຊີວິດ.....	4
6.	ຄວາມລາກຫຼາຍຂອງຊະນິດແມງແຄງນ້ຳ.....	5

1. ຄວາມຮູ້ພື້ນຖານກ່ຽວກັບແມງແຄງນ້ຳ

ແມງແຄງນ້ຳແມ່ນແມງໄມ້ກຸ່ມໜຶ່ງ ທີ່ອາໄສຢູ່ຕາມແຫຼ່ງນ້ຳທຳມະຊາດ ແລະ ຍັງສາມາດ ບິນໄດ້, ຫາຍໃຈດ້ວຍທໍ່ອາກາດທີ່ຄ້າຍຄືຫາງ

2. ທີ່ຢູ່ອາໄສ

ສ່ວນຫຼາຍມັກພົບເຫັນພວກມັນອາໄສຢູ່ຮ່ວມກັບແມງໄມ້ຊະນິດອື່ນໆ ຕາມ ນາເຂົ້າ, ຫ້ວຍ, ຮ່ອງ, ໜອງ, ບຶງ ແລະ ສາຍນ້ຳອື່ນໆ .

ແຫຼ່ງທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງຈຳພວກກຸ່ມແມງແຄງນ້ຳ

3. ການຫາຍໃຈ

ສ່ວນຫຼາຍອາໄສຢູ່ໃນນ້ຳ ໃນ ເວລາຕ້ອງການຫາຍໃຈແມ່ນຈະເອົາປາຍທໍ່ອາກາດຊື່ນຂຶ້ນ ພື້ນໜ້ານ້ຳເພື່ອຫາຍໃຈ.

ປາຍທໍ່ອາກາດທີ່ແມງດາໃຊ້ຫາຍໃຈ

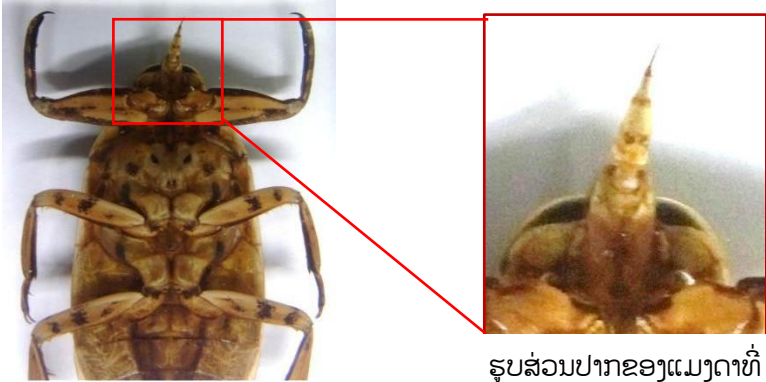
ປາຍທໍ່ອາກາດທີ່ແມງສີສຽດໃຊ້ຫາຍໃຈ

ປາຍທາງທີ່ແມງເປັໄຂ່ໃຊ້ຫາຍໃຈ

4. ການກິນອາຫານ

ແມງແຄງນ້ຳມີຂາໜ້າທີ່ແຂງແຮງເພື່ອໃຊ້ໄລ່ຈັບອາຫານ, ມີປາກທີ່ແຫຼມຄ້າຍຄືກັບເຂັມ ໜຸດເພື່ອໃຊ້ແທງ ແລະ ດູດກິນອາຫານ ເມື່ອເວລາຈັບເຫຍື່ອໄດ້ແລ້ວ ມັນຈະໃຊ້ປາກແທງເຂົ້າໃນ ຮ່າງກາຍຂອງເຫຍື່ອ ແລ້ວຈາກນັ້ນກໍ່ດູດກິນເລືອດ ແລະ ທາດແຫຼວໃນຈຸລັງ ຮ່າງກາຍຂອງ ອາຫານນັ້ນ ເຊັ່ນ: ປາ, ກົບ, ຂຽດ, ກຸ້ງ, ຫອຍ ແລະ ອື່ນໆ.

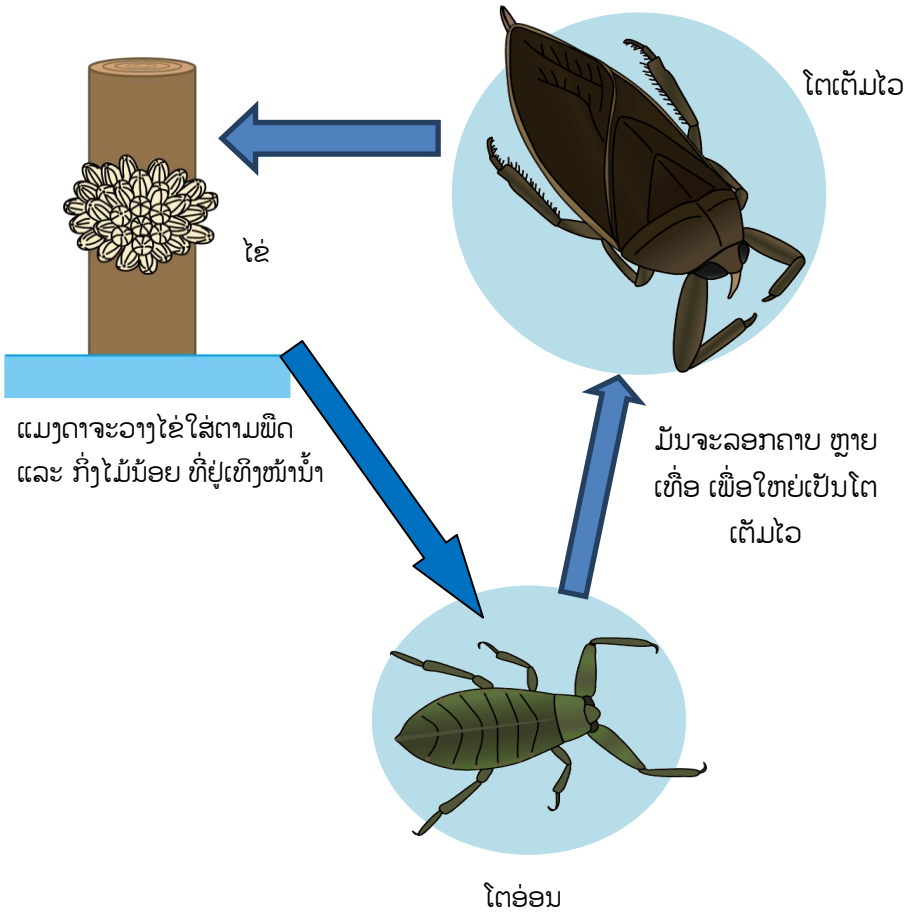
ຮູບສ່ວນປາກຂອງແມງດາທີ່
ໃຊ້ແທງ ແລະ ດູດກິນອາຫານ

ຮູບລັກສະນະການດູດກິນອາຫານຂອງແມງດາ

5. ວົງຈອນຊີວິດ

ກຸ່ມແມງແຄງນ້ຳ ຂະຫຍາຍຕົວຄືກັບແມງດາ ຈະເລີນເຕີບໂຕຈາກໄຂ່ ໄປເປັນໂຕອ່ອນ ແລະ ລອກຄາບຫຼາຍໆຄັ້ງ ຈົນກາຍເປັນໂຕເຕັມໄວທີ່ສົມບູນ.

6. ຄວາມລາກຫຼາຍຂອງຊະນິດແມງແຄງນ້ຳ

1. ແມງສີສຽດ

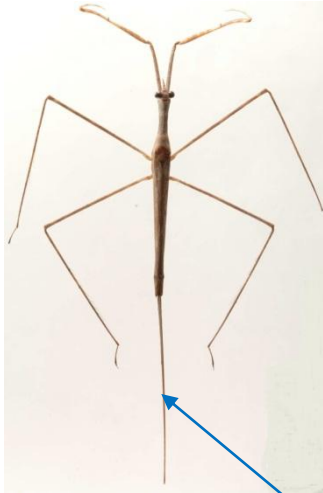
ບໍ່ຫາຍໃຈ

ສ່ວນຫຼາຍແມງສີສຽດຈະລີ້ຊ້ອນໂຕຢູ່ຕາມ
ຂີ້ຕົມ ແລະ ເສດພົດຕາມພື້ນນ້ຳ.

2. ແມງອອດນ້ຳ

ແມງອດນ້ຳມີຫຼາຍຂະໜາດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ

ທໍ່ຫາຍໃຈ

ມັນຄານຕາມຫຍ້າຢູ່ໃນນ້ຳ ເພື່ອ
ຊອກຫາກິນອາຫານ

ການກິນອາຫານຂອງແມງອດນ້ຳ
(Mr. Gerard Visser
<http://www.microcosmos.nl>)

3. ແມງດາ

ທໍ່ຫາຍໃຈ

ແມງດານ້ອຍຈັບແມງປັ້ໄຂ່ເພື່ອເປັນອາຫານ

4. ແມງປັ້ໄຂ່

ທໍ່ຫາຍໃຈ

ພົບເຫັນຫຼາຍຢູ່ຕາມທົ່ງນາ, ເຂດນ້ຳຕື້ນ ທີ່ມີພືດໃຕ້ນ້ຳ.

ໂຕແມ່ເຕັມໄວຈະປ່ອຍໄຂ່ທີ່ມີສານໜຽວ
ເກາະໃສ່ຫຼັງຂອງໂຕຜູ້ ແລ້ວ ຈະຮັກສາໄຂ່ນັ້ນ
ໄວ້ຈົນກ່ວາຈະແຕກອອກມາເປັນໂຕອ່ອນ.

5. ແມງແຄງເຕົ້າ

ມີຮ່າງກາຍທີ່ແຂງ ແລະ ໜາ
ກວ່າແມງປີໄຂ່

6. ແມງເຂົ້າສານ

ເວລາມັນລອຍນ້ຳ ຈະຫງາຍທ້ອງຂຶ້ນເທິງໜ້ານ້ຳ

ມັນມີຕາຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ລອຍນ້ຳໄດ້ຢ່າງ
ວ່ອງໄວ, ພວກມັນຈຶ່ງສາມາດຈັບກິນປາ ແລະ
ແມງໄມ້ໃນນ້ຳເປັນອາຫານໄດ້ຢ່າງງ່າຍດາຍ

(Dr. Kosuke SANO)

7. ແມງຢັນນ້ຳ

ມັນມັກຢູ່ລວມກັນເປັນກຸ່ມ ແລະ
ເຄື່ອນໄຫວໄດ້ຢ່າງວ່ອງໄວຢູ່ເທິງ
ໜ້ານໍ້າ

ຮຽບຮຽງໂດຍທີມງານຂອງSURE

- ຄະນະວິທະຍາສາດສິ່ງແວດລ້ອມ, (FES), ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ (NUOL).
- ສູນພັດທະນາການລ້ຽງປານ້ຳຊວງ (NADC), ກົມລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ (DLF).
- Network of Asian Rural Communities (NARC), Japan.

ໃຫ້ຄຳແນະນຳດ້ານເຕັກນິກໂດຍ

Japan Wildlife Research Center (JWRC), Japan.

ສະໜັບສະໜູນໂດຍ

Nagao Natural Environment Foundation (NEF), Japan.